

Material in oprema

Beležnice in pisala

Postopna navodila

1. Učenci v skupinah po štirje preberejo študijo primera o gospodarskih učinkih morskih odpadkov na Shetlandskih otokih v Veliki Britaniji.
2. Učenci si zamislijo, da delajo za lokalno vlado Shetlandskih otokov. Trenutno je na dnevnem redu vlade vprašanje morskih odpadkov in predvsem njihovih gospodarskih vplivov ter razprava o ukrepih v prihodnjih mesecih. Svojega 'nadzornika' naj seznanijo s temo.
3. Preberejo vprašanja iz analize problema in razpravljajo o vseh pojmi, ki jih ne razumejo.
4. Učenci iz seznama izberejo polovico vprašanj, ki se jim zdijo najbolj pomembna glede vplivov in stroškov morskih odpadkov. V skupinah razpravljajo o svojih odgovorih na vprašanja in napišejo razlago svojih ugotovitev na eni strani. Njihov 'nadzornik' se bo oprl na te razlage pri pripravi na občinsko sejo.
5. Vzgojitelj zbere izpolnjene liste in razred seznanji z vprašanji, ki so se učencem zdeli najbolj pomembna glede morskih odpadkov.
6. V razredu poteka razprava o tem, zakaj so učenci določena vprašanja opredelili kot najpomembnejša in njihovih utemeljitvah.

Ali obstajajo zanimiva vprašanja, ki jih je izbrala večina skupin?

Razširitev dejavnosti

Igranje vlog – občinska seja: V razredu poteka razprava, kjer učenci predstavijo in zagovarjajo stališča člana skupnosti, ki ga predstavljajo.

C4

SPOZNAJ,
PREMISLI,
UKREPAJ
ustavi smetenje morja!

ALI SI LAHKO PRIVOŠČIMO MORSKE ODPADKE?

Pri tej dejavnosti učenci obravnavajo študijo primera o gospodarskih posledicah morskih odpadkov. Nato posledice analizirajo z upoštevanjem informacij s seznama parametrov.

PREDMETI

Okoljske vede, jezik, politična ekonomija

STAROST UČENCEV

14-15 let

TRAJANJE

2 uri

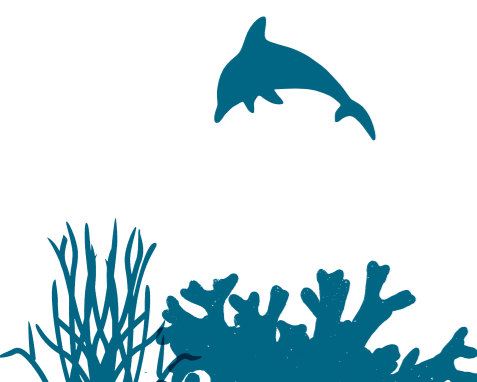
CILJI

- Obravnavati študijo primera o gospodarskih učinkih morskih odpadkov.
- Analizirati podatke o spornem/večdimenzionalnem vprašanju in oblikovati zaključke.
- Okrepiti sposobnost odločanja.

DEL

C

RAZISKOVANJE
VPLIVOV

SPOZNAJ,
PREMISLI,
UKREPAJ –
ustavi smetenje morja!

Morsko okolje ima pomembno gospodarsko vrednost po vsem svetu, saj obmorskim skupnostim omogoča raznolike dejavnosti, kot so ribolov, ladjarstvo in turizem. Morski odpadki imajo nedvomno daljnosežne gospodarske posledice in/ali povečujejo stroške gospodarskih dejavnosti. Velik razpon vplivov morskih odpadkov v praksi izredno otežuje merjenje celotnih gospodarskih stroškov. Pravzaprav je lažje oceniti neposredne gospodarske učinke (npr. povečani stroški čiščenja), kot razmišljati o gospodarskih posledicah degradacije ekosistemov ali nižje kakovosti življenja.

ŠTUDIJA PRIMERA: Gospodarski vplivi morskih odpadkov na Shetlandskih otokih, Velika Britanija

Shetlandski otoki, ki se nahajajo na pol poti med Veliko Britanijo in Norveško, so skupina več kot stotih otokov, kjer na petnajstih naseljenih otokih živi približno 22.000 ljudi. Z več kot 27.000 km obale so Shetlandski otoki zelo odvisni od morskih virov, ki so ključnega pomena za preživetje tamkajšnjih prebivalcev. V povprečju morski odpadki Shetlandsko gospodarstvo stanejo približno 1 milijon evrov letno zaradi povečanih stroškov in izgub ključnih gospodarskih panog, ki se opirajo na morsko okolje.

Ker je ribištvo ena glavnih gospodarskih panog na Shetlandskih otokih, nosi največje breme stroškov in izgub, ki so posledica morskih odpadkov. Izgubljeni zaslužek zaradi časa, porabljenega za odstranjevanje morskih odpadkov iz mrež, predstavlja velik delež stroškov. To je zlasti zaskrbljujoče zaradi evropskih omejitev števila delovnih dni plovil na morju.

Morski odpadki predstavljajo težavo tudi za male kmete na Shetlandskih otokih predvsem zaradi stroškov odstranjevanja odpadkov, a tudi zato, ker škodijo živini ter povzročajo škodo na premoženju in opremi. Ker večina shetlandskih malih kmetov deluje v majhnem obsegu, morski odpadki še dodatno obremenjujejo njihov čas in dobičke.

Stroški v ribogojstvu so razmeroma nizki, saj predstavljajo le 1,2% vseh stroškov shetlandskega gospodarstva zaradi morskih odpadkov. Podobno je tudi reševalna služba imela nizke stroške, saj je obalna straža pomagala le enemu plovilu s pokvarjenim propelerjem leta 2008. Lokalna elektrarna je imela zanemarljive težave zaradi morskih odpadkov in ni utrpela nobenih stroškov. Na žalost ni bilo mogoče izvesti resne analize stroškov zaradi učinka morskih odpadkov na turizem in marine na Shetlandskih otokih.

Shetlandski otoki so se na morske odpadke aktivno odzvali z letnim dogodkom Da Voar Redd Up (ali »spomladansko čiščenje« v shetlandskem narečju), ko so prostovoljci s plaž in ob cestah odstranjevali smeti, ki so se nabrale med letom. Na Redd Up-u, največji čistilni akciji na Škotskem, so odstranili preko 1.000 ton smeti in zato dobili številne nagrade, vključno z Mednarodno nagrado Združenih narodov in Dubaja za najboljšo prakso za izboljšanje bivalnega okolja. Leta 2009 so med Redd Up-om prostovoljci porabili več kot 8.250 ur za odstranjevanje 65 ton morskih odpadkov okoli Shetlandskih otokov. Leta 2009 so bili stroški izvedbe dogodka 55.000 evrov, ocenjeni pa so bili na podlagi vrednosti časa prostovoljcev in majhne donacije iz zasebnega podjetja za pokrivanje operativnih stroškov. Številka je verjetno prenizka za celotne stroške čistilne akcije, ker ne vključuje prispevkov Shetland Amenity Trust-a, ki je organiziral dogodek, niti stroškov odstranitve zbranih odpadkov, ki jih je kril Svet Shetlandskih otokov.

***Mali kmetje posedujejo in obdelujejo zemljišča, katerih povprečna velikost je 5 hektarjev. Ker večina malih kmetov ne more vzdrževati družine in jih zaposlovati za polni delovni čas, imajo dodatne zaposlitve, ki zagotavljajo večji del njihovih prihodkov (npr. kmečki turizem).

